

Evaluering av forsøksordning med budsjettpost for åpen publisering ved UiB- Tilføyelse til innstilling fra 15. september 2015

Arbeidsgruppen som ble nedsatt for å evaluere budsjettposten for åpen publisering ved UiB, leverte sin innstilling til Universitetsstyret 15. september 2015. I perioden etter at arbeidsgruppen leverte sin innstilling har nye problemstillinger knyttet til åpen publisering blitt aktualisert. Arbeidsgruppen ønsker derfor å levere en tilføyelse til innstillingen, samt en ny revisjon av retningslinjene for budsjettposten.

Problemstillingene er kort skissert nedenfor.

1. Støtte til åpen publisering med andre finansieringsmodeller enn APC

I rapporten fra arbeidsgruppen er det en kort diskusjon om Open Access (OA) uten forfatterbetaling, men det ble ikke anbefalt å åpne for støtte til denne formen for Open Access-publisering. Utviklingen de siste månedene kan tyde på at alternative OA-finansieringsmodeller blir mer aktuelle. En viktig grunn til dette er trolig at OA-publisering blir viktigere og mer aktuelt innenfor humaniora og samfunnsvitenskap, der ressurser til å dekke høye APC-avgifter ikke er til stede.

I Norge er diskusjonen aktualisert fordi norske tidsskrift innen humaniora og samfunnsvitenskap, som mottar støtte fra Forskningsrådet, må gå over til åpen publisering innen 2017. Innledende diskusjoner om hvordan tidsskriftene skal finansieres, tyder på at man har valgt bort en APC-modell til fordel for alternative finansieringsmodeller. Vi har ikke grunn til å tro at finansieringen av disse tidsskriftene vil bli belastet budsjettposten, men at det likevel kan få ringvirkninger for hvilke finansieringsmodeller andre Open Access-tidsskrift velger.

Vi vil også nevne at andre norske publiseringsfond har endret sine retningslinjer for å kunne gi annen støtte enn APC-betaling, blant annet publiseringsfondet ved Universitetet i Tromsø.¹

Arbeidsgruppens anbefaling er som følger:

- Budsjettposten kan også gi støtte til åpen publisering med andre finansieringsmodeller enn APC, for eksempel institusjons- eller forfattermedlemskap. Dette vurderes av Universitetsbiblioteket.

Anbefalingen er lagt til som punkt 6 i de reviderte retningslinjene for støtte til åpen publisering av tidsskriftsartikler.

2. Støtte til åpen publisering av ph.d.-monografier

Arbeidsgruppen har i anbefalingene inkludert støtte til åpen publisering av bøker. Det er ikke gjort noen avgrensning ut over at boken må være vitenskapelig og gi uttelling i NVI-rapporteringen.

---

¹ https://uit.no/ub/publisering/art?p_document_id=225287

Universitetsbiblioteket har i høst mottatt en søknad om å dekke kostnader ved utgivelse av en ph.d.-avhandling som monografi på forlaget Cappelen Damm. Kostnaden ved en slik publisering er 120.000 kroner pluss moms. Før utgivelse vil forfatter måtte inkorporere kommentarene fra komiteen, men det blir ikke utført en ny, ekstern fagfellevurdering av boken. Denne saken har tidligere blitt oversendt Universitetsledelsen og ble i den sammenheng stoppet i påvente av behandling av budsjettposten i Universitetsstyret.

Arbeidsgruppen ser at støtte til åpen publisering av ph.d.-monografier potensielt kan bli svært kostbart og legge beslag på store deler av de midler som blir avsatt til budsjettposten. Det er allerede en mulighet til å få tilgjengeliggjort avhandlinger avlagt ved UiB gjennom BORA. For at avhandlingen skal gi uttelling, må den imidlertid publiseres i en vitenskapelig publiseringskanal. Det kan derfor være et dilemma at budsjettposten støtter enkeltartikler i artikkelbaserte avhandlinger. En mulig løsning på problemet er at aktuelle fagmiljø ved UiB går sammen med fagmiljø ved andre universiteter/høyskoler og oppretter egne serier for utgivelse av ph.d.-avhandlinger med vitenskapelige redaksjoner/redaksjonsråd. UHR har signalisert at slike serier vil kunne godkjennes som vitenskapelig publiseringskanaler. Dette er også en løsning som allerede er under planlegging ved de tre juridiske fakultetene ved UiB, UiO og UiT.

Arbeidsgruppens anbefalinger er som følger:

- Budsjettposten støtter ikke åpen publisering av ph.d.-avhandlinger (monografier). Unntak kan gjøres i særskilte tilfeller hvor det har funnet sted vesentlig bearbeiding av den opprinnelige avhandlingen og en ny fagfellevurdering er gjennomført.
- UiB oppfordrer fagmiljøene om å opprette fagspesifikke ISSN-serier for publisering av ph.d.-avhandlinger i samarbeid med andre nasjonale institusjoner.

Første anbefaling er lagt til som punkt 4 i de reviderte retningslinjene for støtte til åpen publisering av bøker.